

Munkaerőpiac: mindent átrendezhet a kényszer

Öt vélemény hiányról,
feleslegről, s a várható
következményekről

TARTALOM

FÓKUSZBAN

- S&P-felminősítés: befektetésre ajánlott Magyarország3
 Varga Mihály: Magyarországnak hosszú ideje kijárt a felminősítés4
 OECD: Az oktatási rendszerek javítása elengedhetetlen5

KÖRKÉRDÉS

- Munkaerő-piac: hiány és felesleg, kényszerlépésekkel6

NAPIRENDEN

- OKSZ: Elsőként a munkaerőhiányt kell enyhíteni11
 KPMG: Optimisták az európai családi vállalkozások12
 Nem változott a be nem töltött munkahelyek aránya az EU-ban . . .13
 Garantiqa: Kedvelik a magyar cégek a rugalmas munkaidőt13
 A cégek nagy többsége nem tud alkalmazkodni14
 A vállalatoknak is hasznos lehet a közösségi média használata . . .15

INTERJÚ

- Gépgyártás-energetika: jöhet reneszánsz, feltételekkel17

EURÓPAI UNIÓ

- EB: Visszavont roamingdíj-eltörlesztés . . .20
 Rosszhitel-figyelő szolgáltatást indított az EBRD20
 Eurostat: Az európai fővárosok legtöbbször emelkedett a lakosság elégedettségi mutatója21

KÖNYVJELZŐ

- Így lett Amerika a nagy lehetőségek országa22

A MAGYAR GYÁRIPAR

az MGYOSZ hivatalos havilapja

Kiadja a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége

Szerkesztő: Kocsi Ilona

Szerkesztőség:

1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.

Telefon: 06 (1) 474-2041

E-mail: mgyosz@mgyosz.hu

Internet: www.mgyosz.hu

Layout: Horváth László Béla

Fotó: Vámos Judit

Hirdetésfelvétel: klajko@mgyosz.hu

Telefon: 06 (1) 474-2041

ISSN: 1219-6193



Vértés András

a GKI Gazdaságkutató Zrt elnöke,
 az MGYOSZ alelnöke, a gazdaság-
 politikai bizottság vezetője

"Már csak kevesebb állami beavatkozás, több verseny és több versenyző, valamint kiszámítható állami magatartás kellene"

Felminősítés és határai

2016. szeptember 16-án a Standard & Poor's váratlanul felminősítette a magyar állampapírokat. Ezzel a három nagy hitelminősítő közül másodikként visszahozta Magyarországot az úgynevezett befektetési kategóriába, korábban ezt a Fitch tette meg. A lépés ugyan indokolt volt, de a szakértők ezt inkább a Moody's-tól várták az év vége felé. Azzal, hogy most már két nagy hitelminősítő befektetési kategóriába rakta a magyar papírokat, a legnagyobb befektetési alapok vásárolhatják ezeket a kötvényeket. Ez nyilvánvalóan előny, könnyíti a magyar államadósság megújítását és általában is erősíti a magyar gazdaságba vetett bizalmat.

A felminősítés hatásai valójában középtávon fognak érvényesülni. Egyfelől bízni lehet abban, hogy a befektetők hisznek a hitelminősítők értékítéletének. Ez nem azt jelenti, hogy komolyan veszik a GDP növekedésére, vagy az államháztartási hiány és adósság alakulására vonatkozó előrejelzéseket. Igazából ezzel nem foglalkoznak, de az elmúlt évtizedek tapasztalatai alapján többé-kevésbé készpénznek veszik azt, hogy ha egy ország befektetési kategóriába tartozik, ott a kockázatok relatíve kisebbek. Egy szebb klubban benne lenni azt is jelenti, hogy jó eséllyel a csapat is több gólt tud rúgni. Különböző előrejelző cégek most például nagyjából 1-1,5 milliárd euró újdonsült befektetési szándékot vetítenek előre az elkövetkező 1-2 éves időszakra. Ez egyelőre még messze nem elegendő a magyar fejlődés számottevő gyorsításához, de az elmúlt évek romló befektetési klímájához képest mindenképp javulás.

A felminősítés a forintot feltehetően erősíti, ami nyilvánvalóan jó az exportőröknek és a devizában eladósodott cégeknek. Ugyanakkor gond az MNB-nek, mert nehezíti azt, hogy mérlege folyamatosan többletet mutasson (mostanság ez az MNB célja, annak ellenére is, hogy ez egyáltalán nem egy valódi makrogazdasági cél). A kedvezőbb minősítés középtávon 20-30 bázisponttal csökkenti a kamatokat, ami nyilvánvalóan jó a költségvetésnek (az államnak) és a forintban eladósodottaknak. Ugyanakkor gond a bankoknak, mert csökken a profitjuk és az MNB-nek is, mert már alig van hova csökkenteni a kamatot. Végül pedig kicsit mérsékli az inflációt, ami jó a lakosoknak, de nehezebb helyzetbe hozza a monetáris politikát.

A felminősítés nagyon jó, de nem oldja meg a magyar gazdaság valódi problémáit. Már csak kevesebb állami beavatkozás, több verseny és több versenyző, valamint kiszámítható állami magatartás kellene.

S&P-FELMINŐSÍTÉS: BEFEKTETÉSRE AJÁNLOTT MAGYARORSZÁG

Visszaemelte a befektetési ajánlású kategóriába a magyar államadós-besorolást a Standard & Poor's, elsősorban a magyar gazdaság markánsan javuló költségvetési, külső fizetési és növekedési mutatóival indokolva a lépést.



A nemzetközi hitelminősítő szeptember 16-án Londonban bejelentette, hogy Magyarország hosszú és rövid futamidejű, devizában és forintban fennálló államadosságának osztályzatát az eddigi „BB plusz/B” szintről „BBB mínusz/A-3”-ra emelte. A „BBB mínusz” devizaadós-besorolás a befektetésre ajánlott kategória alapszintje.

Az új osztályzatok kilátása az eddigiekhez hasonlóan stabil. A Standard & Poor's osztályzatjavítása azt jelenti, hogy az intézményi befektetők szempontjából Magyarország ismét befektetésre ajánlott szuverén adós. A nemzetközi gyakorlat alapján ugyanis a befektetési társaságok általában két hitelminősítő osztályzatát veszik figyelembe annak meghatározásához, hogy egy adott szuverén vagy kereskedelmi adós besorolását befektetésre ajánlottnak tekintik-e, vagy sem, és egy másik nagy nemzetközi hitelminősítő, a Fitch Ratings már májusban – a három nagy nemzetközi hitelminősítő közül elsőként – átsorolta a befektetési ajánlású sávba a magyar államadóságot. A Fitch május 20-án a devizában kibocsátott hosszú lejáratú szuverén magyar adósságállomány osztályzatát az addigi „BB plusz”-ról egy fokozattal szintén „BBB mínusz”-ra javította. Ez azt jelenti, hogy most már csak a Moody's Investors Service tartja nem befektetési ajánlású

kategóriában a magyar államadós-besorolást „Ba1” – a másik két hitelminősítő módszertanában „BB plusz”-nak megfelelő – osztályzattal. A Moody's azonban tavaly novemberben felminősítés lehetőségére utaló pozitívrá javította a magyar osztályzat kilátását, és november 4-én vizsgálja legközelebb a magyar szuverén besorolást. A londoni elemzői közösség nem zárja ki, hogy a Moody's akkor szintén visszaemeli a magyar besorolást a befektetési ajánlású sávba, az egyes osztályzati kilátások kifizetési ideje ugyanis a nemzetközi hitelminősítői gyakorlatban átlagosan 12-18 hónap.

Az S&P döntése váratlanul érte a City elemzőit, szinte konszenzusos várakozás volt ugyanis az, hogy a Standard & Poor's az idén nem módosítja a magyar államadós-besorolást, és az is, hogy a Fitch Ratings után előbb a Moody's emeli vissza a befektetési ajánlású kategóriába a magyar szuverén osztályzatot.

A bejelentett osztályzatjavítás indoklásában azonban a Standard & Poor's kiemelte azt a véleményét, hogy a globális pénzügyi válság óta markánsan javultak a magyar gazdaság egyensúlyi és növekedési mutatói. A hitelminősítő hangsúlyozta, hogy a magyar folyómérleg-egyenleg 2009 óta nem zárt deficitesen, és Magyarország 2015-ben a hazai össztermék (GDP) 8 százalékának megfelelő

LONDONI PÉNZÜGYI ELEMZŐK: INDKOLT, DE MEGLEPŐ LÉPÉS

Londoni pénzügyi elemzők szerint a magyar gazdaság mutatói miatt indokolt volt a magyar államadós-besorolás visszaemelése a befektetési ajánlású kategóriába, de az meglepő, hogy Standard & Poor's – amely az előző, tavaszi felülvizsgálaton még elsősorban a kockázatokat hangsúlyozta – már most meghozta ezt a döntést.

MNB: A FELMINŐSÍTÉS A GAZDASÁGPOLITIKA ELISMERÉSE

A felminősítés elismerése mindazon gazdaságpolitikai eredményeknek, amelyeket a magyar gazdaság az elmúlt években ért el, úgy mint a külső sérülékenység érdemi csökkenése, amelyhez a jegybanki programok is hozzájárultak. Ezek közül kiemelésre érdemes a kamatcsökkentési ciklus, a Növekedési Hitelprogram és egyéb hitelezést ösztönző programok, az önfinanszírozási program, valamint a lakossági devizahitelek forintra váltása. A gazdaságpolitikai fordulat keretében értékelendő egyebek között, hogy az államháztartási hiány stabilan a 3 százalékos küszöbérték alatt, a GDP-arányos államadósság pedig csökkenő pályán van, miközben a strukturális reformoknak köszönhetően megte-remtődtek a fenntartható növekedés alapjai – emelte ki közleményében az MNB.

mértékű külső nettó hitelezői pozícióban volt. A Standard & Poor's a felminősítés indokai között említette azt is, hogy várakozásai szerint a magas adótartalmú szektorokban érvényesülő belső kereslet mind nagyobb mértékben járul hozzá a gazdasági növekedéshez, és ennek kedvező hatásai lesznek az államháztartásra is. A cég közölte, hogy éves átlagban 2,5 százalékos növekedést vár a magyar gazdaságban a 2016–2019 közötti időszakban az eddigi prognózisában szereplő 2,0 százalék helyett.

Az S&P előrejelzése szerint a GDP-arányos államháztartási hiány az idén 1,8 százalékra csökken a tavalyi 2 százalékról. A hitelminősítő várakozása szerint a deficit jövőre ugyan 2,5 százalékra emelkedik, de a GDP-arányos államadósság-ráta így is lefelé tartó pályán marad közép távon. A

Standard & Poor's jelenlegi előrejelzése az, hogy a nettó államadósság-ráta 2019-re a hazai össztermék 68 százalékára csökken a tavaly mért 72 százalékról.

Az S&P londoni elemzői kiemelik, hogy a munkanélküliségi ráta júniusra 5 százalékgig csökkent a 2010-ben mért 11,2 százalékos legutóbbi csúcstról. Jóllehet ebben volt valamelyes része a közmunkaprogramnak, azonban a magánszektorban is gyorsult a munkahelyteremtés üteme – hangsúlyozza elemzésében a Standard & Poor's. A cég kiemeli a felminősítés indoklásában azt is, hogy a háztartások devizaalapú adósságainak tavalyi átváltása után a háztartási szektor immár kevésbé sérülékeny a devizaárfolyam-ingadozásoktól, és ez az S&P szerint fokozatosan felszabadítja majd a háztartások elővigyázatossági megtakarításait.

MTI

Varga Mihály: Magyarországnak hosszú ideje kijárt a felminősítés

Beérett a magyar gazdaság jó teljesítményének gyümölcse, a felminősítés már hosszú ideje kijárt volna az országnak – fogalmazott Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter budapesti sajtótájékoztatóján.

Ezt a felminősítést a piac már régen beárázta – mondta Varga Mihály. Kiemelte: egyetért az S&P minősítésében szereplő indokokkal, a magyar gazdaság növekedési kilátásai jobbak lettek, az államadósság mértéke tartósan csökkent és szerkezete is kedvezően változott meg, a hazai valutában megtörténő finanszírozás dominánssá vált, illetve a fizetési mérleg tartósan pozitív.

A nemzetgazdasági miniszter kiemelte: a hitelminősítő szerint korábbi előrejelzésükhöz képest a 2016 és 2019 közötti időszakban Magyarország GDP-je 2 százalék helyett átlagosan 2,5 százalékkal nő majd.

Varga Mihály a minősítés kapcsán kitért arra is, hogy Magyarország külső fizetési mérlege kedvező, az export jól teljesít, növekedése az elmúlt hónapokban mindig felülmúlta az importét.

A fiskális pénzügyi egyensúly szintén hozzájárult ahhoz, hogy Magyarország ezt a kedvező minősítést megkapta, a hitelminősítő szerint évek óta stabil a magyar költség-



vetés, az államháztartás hiánya 3 százaléka alatt van – mondta a miniszter, hozzátéve, remény van arra, hogy ebben az évben akár 2 százalék alá is csökkenhet a hiány.

Varga Mihály értékelése szerint a döntéssel kedvezőbb befektetési helyzet nyílik meg Magyarországnak számára. Kedvezőbb hozamkörnyezet, nagyobb likviditás alakulhat ki a magyar állampapírok piacán is – hangsúlyozta a miniszter, kiemelve, hogy olcsóbban lehet majd finanszírozni a gazdaságot, a hiteleket, az államadósságot. Varga Mihály arra számít, hogy november 4-én a harmadik nagy hitelminősítő, a Moodys szintén Magyarország felminősítése mellett dönt.

MTI

OECD: Az oktatási rendszerek javítása elengedhetetlen a fenntartható fejlődési célok teljesítéséhez

Az OECD-országoknak többet kell tenniük az oktatási rendszereik javítása terén ahhoz, hogy teljesíthessék az ENSZ 2030-ig megvalósítandó fenntartható fejlesztési céljait – hangsúlyozta legújabb jelentésében a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD).

A Pillanatkép az oktatásról című, Brüsszelben bemutatott dokumentum szerint a vállalatok teljesítése kihívást jelent a tagállamok mindegyike számára. A jelentésben felmérték, hogy a szervezet országai mennyire teszik mindenki számára elérhetővé a minőségi oktatást és az élethosszig tartó tanulás lehetőségeit. A 35 vizsgált országból csak 12-ben teljesítettek legalább ötöt az ENSZ oktatásra vonatkozó tíz célkitűzése közül, a 22 európai állam között mindössze hat ilyen volt – ismerteti az MTI a jelentés főbb megállapításait. A legjobb teljesítményt Ausztrália és Kanada érte el, ezt követte Hollandia és Belgium. A helyzetértékelésben megállapították, hogy a szakképesítést szerettek munkanélküliségi rátája (9,2 százalék) alacsonyabb, mint azoké, akik általános középfokú végzettséggel rendelkeznek (10 százalék). A felsőoktatást végzettek körében ez 6,9 százalék, a mindössze alacsony végzettségűek esetében pedig 17,4 százalék. A szervezet rámutatott, hogy az OECD-országok átlagosan a bruttó hazai termékük (GDP) 5,2 százalékát fordítják az oktatásra, és a már egyébként is szűkös állami költségvetésekre nehezedő nyomás enyhítése érdekében egyre több helyen hártják át a felsőoktatás költségét az államról a háztartásokra. Magyarországon összességében a GDP 3,8 százalékát költjük oktatásra. Ezen belül a felsőoktatásra a GDP 0,8 jut, ami egy kicsivel alacsonyabb az OECD 1,1 százalékos átlagánál. Az általános iskolától az egyetemig nézve az egy diákra jutó éves állami kiadás még mindig Magyarországon az egyik legalacsonyabb az OECD-ben. 2013-ban a 10 500 dolláros átlaghoz képest a magyar kormány csak 5 600 dollárt költött el diákonként az oktatásra. Ez 82 százalé-

ka a 2008-as kiadásoknak. A tanulmányból kiderül az is, hogy 2008 és 2010 között az oktatásra fordított kiadások 6 százalékkal csökkentek Magyarországon, majd 2010 és 2013 között újabb 13 százalékkal. Igaz, ezekben az években több országban is költségvetési megszorításokat hajtottak végre, de Magyarországon volt a legnagyobb a visszaesés.

Az OECD-országokban a felsőfokú intézményekre fordított kiadások átlagosan 30 százaléka magánforrásból származik, és ez az arány jóval magasabb, mint az alacsonyabb oktatási szinteken. A magánfinanszírozás kétharmadát a háztartások adják, gyakran tandíj formájában.

A felsőoktatásban részt vevő 20-24 évesek aránya ennek ellenére átlagosan 29-ről 33 százalékra nőtt az OECD-országokban 2005 és 2014 között – olvasható a jelentésben.

Arra is kitértek, hogy ugyan ma már a férfiaknál több nő rendelkezik felsőfokú végzettséggel, utóbbiak még mindig kisebb valószínűséggel szereznek diplomát a felsőoktatás magasabb szintjén, például a doktori képzéseken. A nemek közötti szakadék a tanulmányi területeken is megmutatkozik: a nők még mindig alulreprezentáltak például a tudományos és a mérnöki szakokon, az oktatásban és az egészségügyben ugyanakkor felülreprezentáltak.

A jelentésből az is kiderült, hogy a bevándorlók az iskolai végzettség terén sok országban lemaradásban vannak a helyben született társaik mögött.

Az OECD ezen kívül arról számolt be, hogy a 2005-ös 54-ről 2014-re 69 százalékra nőtt az általános iskola előtti oktatásba beiratott 3 évesek aránya.

Az ENSZ tavaly szeptemberi fenntartható fejlődési csúcstalálkozóján elfogadott, 17 célkitűzésből álló fejlesztési terv, az Agenda 2030 egyik legfontosabb és legambiciózusabb vállalása arra irányul, hogy 15 éven belül szűnjön meg mindenütt a világon a mélyszegénység és az éhezés.

PALKOVICS LÁSZLÓ: JAVULNAK AZ EREDMÉNYEK

Magyarország az OECD átlagánál többet fordít kisgyermekkorra, javult a pedagógusok bérhelyzete és a felsőfokú végzettség kifizetődőbb, mint az OECD-államokban – közölte Palkovics László oktatási államtitkár az OECD elemzését értékelve. Az államtitkár kiemelte a finanszírozás, a pedagógusok, a kisgyermekkorra nevelés, a szakképzés és a felsőoktatás témáját, amelyre vonatkozóan a 2013/2014-es adatokat tekintették át 35 ország esetében. Palkovics László rámutatott: megállapították, hogy a minőségi oktatáshoz szükség van fenntartható finanszírozásra. A tanulmány szerint a GDP-arányos oktatási kiadások Magyarországon 3,8 százalékon voltak az említett időszakban az OECD 5,2 százalékaival szemben. Ennek javítására azóta számos intézkedés született – tette hozzá az államtitkár. 2013-ban a felsőoktatási intézmények közvetlen költségvetési támogatása 165 milliárd forint volt, ez az összeg 2016-ra 252 milliárdra nőtt, jövőre pedig 259 milliárd lesz. Megjegyezte: addig, amíg az OECD államai átlagosan a GDP 2,5 százalékát fordítják családtámogatásra, addig Magyarországon ez 4,7 százalék.

MUNKAERŐ-PIAC: HIÁNY ÉS FELESLEG, KÉNYSZERLÉPÉSEKKEL

A digitális fejlődés átalakítja a munkahelyeket is, sok munkakör szűnik meg, vagyis növekszik a munkanélküliség. Most azonban főleg a munkaerőhiány akadályozza a fejlődést. Körkérdésünkben azt kérdeztük, melyik a nagyobb gond: a munkaerő hiánya, vagy a munkaerő-felesleg? A munkaadóknak, kormányoknak mi a teendőjük e problémával kapcsolatban?



LAKATOS PÉTER: A MAGYAR VÁLLALKOZÓK JÓ RÉSZE MÉG CSAK EGY CUNAMI ELSŐ JELEIT ÉRZÉKELI

Mára a közbeszéd részévé vált, tényként fogadjuk el, hogy a munkaerőpiac átalakulásban van.

A demográfia, a kivándorlás, az Y- és Z-generációk attitűdje számtalan szempontból kényszeríti a vállalatvezetőket újratervezésre. Meggyőződésem, hogy a magyar vállalkozók közül legtöbben a problémák súlyát és sokrétűségét alulbecsülve, még csak egy későbbi cunami első jeleit érzékelik.

Ezek a változások, élükön a munkaerőhiánnyal, kicsit hasonlatosak az első olajválság idején kialakult helyzethez. Először csak azt hitte mindenki, hogy drágább lesz az erőforrás, de később autók álltak le, és egész iparágak alakultak ki az új egyensúlyi állapot kialakítására, támogatására. A munkaerőhiány kapcsán ennek megfelelő az automatizálás, számítógépesítés, önkiszolgáló rendszerek a szolgáltatásban, távfelügyelet, stb.

A munkaerőről az elmúlt 35 évben úgy gondoltuk, hogy, úgy mint áram a falban, egyszerűen csak van. A legrosszabb, ami



Lakatos Péter,
a Videoton vezérigazgatója,
az MGYOSZ alelnöke

történhet, hogy az ára emelkedik. A példánál maradva, a drágább áramnak se örülünk, de az fel sem merül bennünk, hogy ráadásul mindez rosszabb minőségben, alacsonyabb rendelkezésre állással, ingadozó feszültséggel, teljesítménykorlátozókkal történik.

Márpedig a munkaerő esetén számolnunk kell ezzel, ezekkel a veszélyekkel is. Ha az áram elkezd ingadozni, kimaradni, megjelennek a szünetmentes tápegységek, a feszültség- és frekvenciastabilizátorok. Ugyanez a munkaerőpiac esetében azt jelenti, hogy ugyanazokat a munkaköröket kevésbé motivált, célirányosan (és öszszességében is) kevésbé képzett munkavállalókkal kell betölteni, számolni kell a csökkenő hatékonysággal, rövidtávon emelkednek a minőség-ellenőrzés és a selejt költségei, hiszen a folyamaton belül nehéz a minőséget biztosítani. Ezt a hatást erősíti, hogy a versenypiaci munkaerő kb. 10%-a külföldre költözött a válság óta, és minden kategóriában a külföldre távoztak átlaga az teljes átlagnál jobb, vegyük akár a vállalkozó kedvet, akár a kommunikációs képességet.

Közép távon ezt a költségemelkedést az üzleti modellek legnagyobb része nem bírja el. Azok maradnak talpon, akik úgy

tudják a gépi és manuális munkafolyamataikat átszervezni, hogy a kevésbé képzett, kevésbé motivált munkavállalók mozgásterét új folyamatok kialakításával szűkítse, esetleges hibáikat, teljesítménycsökkenéseiket jelezze, visszacsatolja. A folyamatos munkahelyi képzés, továbbképzés, a dolgozók felé a gyors, transzparens, vizuálisan egyszerűen érthető visszacsatolások kiemelkedő fontosságúvá válnak.

A belföldi piacon működő szolgáltatók esetében az áremelés előbb-utóbb alternatíva lesz, az exportra termelőknél rövidtávon a tulajdonosok nyeresége fog jelentősen csökkenni, hacsak a közterhek csökkenése nem kompenzál. Évi 5-7% reálbér-emelkedést azonban a közterhek csökkentésével nem lehet ellensúlyozni, csak enyhíteni. Marad(na) a hatékonyságjavulás, de mindezt a néhány évvel ezelőttihez képest kisebb motiváltságú és átlag alatti felkészültségű munkavállalói körrel kellene produkálni.

Mindez számottevő változásokat hozhat a magyarországi vállalkozások tulajdonosi struktúrájában. (Mindezek gondolat kísérletek, nem empirikus tudáson vagy szakirodalmon alapuló meglátások.)

- A kis- és középvállalati szektorban, a kevésszer 10 fős cégek esetében, amelyek speciális, a tulajdonoshoz kapcsolódó jogokkal (franchise, kapcsolati tőke, szabadalom, egyedi technológia, minősítés) nem bírnak, illetve arányaiban hatalmas tőkét nem igényelnek, az emelkedő bérek kiszorítják a jobbra nyugalomba vonult, „rá-ránézek a birtokomra” típusú tulajdonosokat. Ők vagy hagyják magukat a vezető alkalmazottak által kivásárolni, vagy azok fognak saját vállalkozást alapítani. A boldog békeidőknek vége, a „jut is marad is” status quoja felborul.

- A hatalmas tőkét beruházó multinacionális ipari vállalatok „bármilyen áron” kielégítik munkaerő-szükségletüket, számukra a költözés rövidtávon nem alternatíva. Így a világszinten kevésbé hatékony, beszállító cégek kerülhetnek nehéz helyzetbe, még azok is, akik a magyar középvállalkozói réteg krémjéhez tartoznak. Ezért is kell óvatosan bánnia a kormánzatnak újabb multik becsábításával.

- A Magyarországra települt „tizenkettő egy tucat” nyugat-európai kis- és középvállalatok is nehéz helyzetbe kerülhetnek, az emelkedő bérköltségek már nem teszik lehetővé a Nyugat-Európában megtartott

„Összességében komoly újrendeződés játszódhat le a tulajdonosi szerkezetben, és ami szerencsés, ezt a piac, az evolúció indukálja. A vállalatvezetők érdekes, de nagyon stresszes új kihívásokkal szembesülnek.”
(Lakatos Péter)



Rolek Ferenc,
a Budapest Bank
vezérigazgató-helyettese,
az MGYOSZ alelnöke

„A magyar munkáltatóknak arra kell felkészülni, hogy folyamatosan csökkenő és minőségileg is változó munkaerő-állomány és jelen-tősen dráguló bérszínvonal mellett kell versenyképesnek maradniuk és növekedniük.”

szellemi pozíciók és a tulajdonosi osztalék-szint fenntartását. Ebben a körben számos lehetőség nyílnak meg a tőkeerős és a szabad piacon edződött hazai vállalkozóknak a jelenlegi külföldi tulajdonosok kivásárlására, ha a fent említett jelenleg Nyugat-Európában tartott vállalati funkciókat (kereskedelem, műszaki vezetés, beszerzés) sikerül közép távon hazai erőforrással kiváltaniuk. Ily módon a nyugat-európai anyagcégek évtizedes know-how-jának a megszerzésére is lehetőség nyílik. Lengyelország esetében erre már sok példa van.

Összességében komoly újrendeződés játszódhat le a tulajdonosi szerkezetben, és ami szerencsés, ezt a piac, az evolúció indukálja. A vállalatvezetők érdekes, de nagyon stresszes új kihívásokkal szembesülnek. A fiatalabb, 30-40 éves generációnak lehetősége lesz ebben az újraosztásban a részvételre, ami fontos is, hiszen a mai sikeres magyar tulajdonú vállalkozásoknak egészségtelenül nagy százaléka van a rendszerváltáskori középkorúak közvetlen napi kontrollja alatt.

A bankok, a befektető társaságok, és a nagy vagyont gyűjtött magyar vállalkozók felelőssége és egyben lehetősége, hogy ezeket a tranzakciókat finanszírozzák.

Fentiekén túl számos strukturális változás következhet be, de arra már ez a rövid eszmefuttatás is elég, hogy rámutasson, érdekes változások, a kártyák számottevő újraosztása jöhet. Ezért a vállalkozóknak, a pénzügyi szektornak, a szakmai szövetségeknek és a kormánzatnak is kiemelt feladata az erősebb hazai vállalkozó szektorért együttműködve gondolkodniuk és cselekedniük.

**ROLEK FERENC:
AZ AUTOMATIZÁLÁS RÖVIDTÁVON
NEM VESZÉLYEZTETI
A MUNKAHELYEKET**

Magyarországon jelenleg a munkaerőhiány okozza a súlyosabb gondot. Eközben a munkanélküliség is számos embert érint, elsősorban a szakképzetleneket, alacsony iskolázottságúakat és a szervezett munkába nehezen vagy beilleszkedni nem tudókat. A demográfiai trendek Európa-szerte csökkenő munkaerő-kínálatot jeleznek előre, melyen a külső migráció csak részben segít. A magyar munkáltatóknak arra kell felkészülni, hogy fo-

KÖRKÉRDÉS

lyamatosan csökkenő és minőségileg is változó munkaerő-állomány és jelentősen dráguló bérszínvonal mellett kell versenyképesnek maradniuk és növekedniük.

Az automatizálás Magyarországon a következő években nem veszélyezteti tömegesen a munkahelyeket. Éppen ellenkezőleg, elengedhetetlen ahhoz, hogy a jelenleg túlnyomó többségében alacsony technikai színvonalú vállalkozások versenyképesé váljanak és csökkenő munkaerő-állomány mellett is működésképesé váljanak. Hosszabb távon és globálisan pedig azt gondolom, hogy miközben a robotok sok helyről kiszoríthatják az emberi munkát, más területeken azonban számtalan új szolgáltatás és munkahely jön létre. Az automatizáció és a robotok elterjedése a jelentősen növekvő népességű országoknak jelenthet kihívást a következő évtizedekben.

CSAPOSS NOÉMI: SOK PROBLÉMA ÖSSZEADÓDOTT, EZÉRT LETT ENNYIRE FÁJDALMAS A MUNKAERŐHIÁNY

Mindenképpen arra mutatnak a tendenciák, hogy leginkább munkaerő-hiánnyal küzdünk! Egyrészt a gyártó-termelő nagyvállalatok az utóbbi időben ugrásszerűen bővülnek, másrészt a társadalom öregszik, emellett sok fiatal megy külföldre munkát vállalni. Erre még rájön, hogy egy ideje már bizonyos szakmákban egyébként is munkaerő-hiánnyal küszködik a piac Európa-szerte. A felsorolt jelenségek együttese mostanra adódik össze és okoz érzékelhető fájdalmat a munkaerőpiacnak.

Persze lesznek olyan területek ahol a technológiai fejlődés átvesz bizonyos szerepeket, hatékonyabban lehet a gazdálkodni, ezért kevesebb emberre lesz szükség, ám emellett sok olyan munkakör marad, ami továbbra is élőmunka-igényes. A másik probléma – ami szintén nem új keletű –, hogy nem ott és nem olyan képzettségű munkaerőre van szüksége a vállalatoknak, amely jelenleg rendelkezésre áll. Egyrészt földrajzi problémák jelentenek akadályt, mert máshol vannak a befektetések, mint ahol van még szabad munkaerő, az „egymásra találást” ingatlanpiaci és mobilitás problémák nehezítik. Másrészt a képzések sem olyan mértékben és ütemben zajlanak, mint ahogy arra szük-



Csaposs Noémi,
a Select Humánerőforrás Kft.
ügyvezető-tulajdonosa,
a Személyzeti Tanácsadók
Magyarországi Szövetségének
(SZTMSZ) elnöke,
az MGYOSZ elnökségi tagja

**„Rövidtávon részben lehet
megoldás a versenyképe-
sebb bérekkel való
munkaerő-csábítás, de
hosszabb távon komplexebb
megoldásra lesz szükség.”**

ség lenne. Az idegen nyelveket beszélők terén országunk még mindig rosszul áll, főleg az tapasztaltabb, idősebb korosztálynál, de a fiataloknál is fejlődésre lenne szükség. Az sem biztos, hogy ennyi diplomás emberre lenne szükség. Erősíteni kellene a szakmákat, a szakmai képzéseket, az átképzéseket, de ehhez társadalmi és anyagi megbecsülés, ösztönzés is szükséges.

A munkaadók úgy tudnak fejlődni, ha tudatos és hosszú távú, az üzleti igényekre reagáló humánerőforrás-stratégiát terveznek, emellett a munkafolyamatokat próbálják hatékonyabbá tenni.

A kormány folyamatosan fejleszti a munkahely-támogatási rendszert, de az utazás támogatására és a munkásszállások építésére nagyobb hangsúlyt kell fektetni, de lehetőleg úgy, hogy egész családok legyenek képesek munkát és otthont teremteni, mert az ingázás hosszú távon nem ideális megoldás.

A szakképzés megerősítése, a hiányszakmák népszerűsítése, részképzések elindítása szintén fontos feladat mind állami, mind vállalati szinten, amire a szereplőket is motiválni kell.

Fontos, hogy a piac összes érintett szereplője még szorosabb együttműködésben találja meg a megoldásokat, legyen szó akár oktatási intézményekről, szakmai és civil szervezetekről, vagy munkáltatók és munkavállalók érdekképviseleiről. Biztos, hogy lesznek ágazatokként és földrajzilag eltérő javaslatok, ami még előnyös is lehet, mivel a környezet és az adott piac befolyásolja a kihívásokra adandó válaszokat.

A bérverseny a vállalatok között jelenleg is zajlik, rövidtávon részben lehet megoldás a versenyképesebb bérekkel való munkaerő-csábítás, de hosszabb távon komplexebb megoldásra lesz szükség. Hogy mi lehet pontosan az üdvözítő módszer, ennek megtalálása – úgy érzem – még a jövő kihívása lesz!

KELEMEN GÉZA: AZ AUTOMATIZÁLÁS HATÁROZZA MEG A MUNKAFOLYAMATOKAT, S A MUNKAERŐ-PIACI HELYZETET IS

Mindkettő gondot jelent. Európában szinte minden országban egyszerre van jelen a munkaerőtöbblet és a munkaerőhiány. Ennek többek között a nem megfelelő

szerkezeti összetétel, a nem megfelelő képzettség az oka. A munkaerő-piaci szerkezet nincs szinkronban a gazdasági folyamatokkal.

A munkanélküliség szociális feszültséget kelthet, s emberi tragédiát okozhat. A munkaerőhiány pedig recessziót idézhet elő. Ha ugyanis nincs elég megfelelő munkaerő, elmaradnak a fejlesztések, kisebb lesz a növekedés, a bérek viszont megnőnek. Ez ugyanakkor technológiai fejlesztési kényszert idézhet elő, ami összességében jó hatással lehet a termelékenységre, hatékonyságra. Ez a kényszer végigkíséri az emberiség történetét: amióta létezik a számítógép, azóta létezik az igény az automatizálásra, vagyis hogy az emberi munka hatékonyságát gépekkel turbózzák fel. Engem ez izgat igazán.

Az a kérdés merre halad a világ az automatizálásban. Ez határozza meg a munkafolyamatokat, s a munkaerő-piaci helyzetet is.

A három szintből az elsőn már túljutottunk: ez az a korszak, amikor az egyszerűbb, nehéz fizikai munkát robotokkal végeztetik el. Az autógyárakban ez már sok éve így megy. Ezek a robotok egy bizonyos munkafázis elvégzésére vannak programozva, önállóan csak kicsit képesek az előre beprogramozott fázisokat módosítani, ha arra rákényszerülnek.

Az automatizálás második fázisát a gyenge mesterséges intelligencia (MI) korszakának nevezik, nagyjából ebbe a szakaszba érteztünk. A számítógépek teljesítménye ma már kezdi megközelíteni az emberi agy teljesítményét, azaz a mesterséges intelligencia programok egyre bonyolultabb feladatokat, problémákat képesek önállóan is megoldani. Továbbra is jellemző, hogy egy célfeladatra fejlesztik ki ezeket, ám itt már a kapcsolódó problémák megoldására is alkalmassá válnak – intelligens automaták. Gondoljunk az önvezető autókra, ahol a feladat egyszerű, A pontból B pontba eljuttatni az utast, közben azonban adódhatnak nehéz helyzetek is. Ebben a második periódusban már nemcsak a fizikai munkát végzik el gépek, hanem egyéb, jól definiálható feladatokat is. Például a helpdesk feladatait is lehet majd szoftverrel végeztetni. Vagy egy előrejelzés szerint kb. 7 év múlva az USA-ban egyetlen teherautósofőr sem lesz, mindenhol robotok vezetnek a gépkocsikat. Olyan területeken lesz



Kelemen Géza,
a Controll Kft.
ügyvezető-tulajdonosa,
az MGYOSZ alelnöke

„Ez a jövő kiszámíthatatlan. De képzeljük el, hogy ma egy 180-as IQ-val rendelkező ember mennyire kiemelkedő, 200 fölött már maga a csoda. Az erős mesterséges intelligencia viszont ezres IQ-val rendelkezhet majd...”

gyors a fejlődés, ahol magas költséget tudnak így kiváltani, s viszonylag sok helyen lehet majd bevetni a MI-t. Megjósolható, hogy a fejlett országokban 15 éven belül eléggé elterjednek a MI-k, az emberi munka költsége ugyanis magas, ráadásul az ember csak korlátozott időtartamban fogható munkára. Az sem jelenthet már megoldást, hogy „bevándorlókat”, olcsóbb bérű embereket foglalkoztatnak, hiszen az EU-ban egyre erősebb a törekvés, hogy szabályozottan ugyanarra a munkára mindenkinek ugyanazt a bért kell adni. A robot a nap 24 órájában használható, nagy termelékenységre képes, s egy idő után kellően biztonságos lesz a működése.

Ennek óriási társadalmi hatása lesz a világban. A Távol-Kelet ma azért vonzó sok gyártónak, mert nagy tömegű, olcsó munkaerőt kínál. Ez a vonzerő megszűnik az intelligens automaták elterjedésével. Az Adidas például nemrégiben már a teljes gyártását robotizálta, s visszahozta a Távol-Keletről Európába. Ez máshol is be fog következni. Így viszont a Távol-Keleten nő meg a munkanélküliség. S esetleg onnan indul el egy tömeg, a munka irányába... A robotok eláraszthatják az egészségügyet is, a diagnosztikát, de egyre több műtétet is ők végeznek el. A jogrendszerek is jól automatizálhatók, s még sorolhatnánk tovább, hogy ma még biztosan embert igénylő munkakörök sokaságát válthatja fel a számítógép.

Vagyis teljesen átalakul a munkavégzés formája, módja. Most csak jóslni lehet, hogyan. De ezzel számolni kell, erre fel kell készülni. A robotizálás ugyanis megnöveli az termelékenységet, az emberi munka kiváltása sok szabadidőt eredményez. Ez jó is lehet, intenzívebbé válhatnak az emberi kapcsolatok, szorosabb lehet az együttműködés. De teljes elszigetelődést, elidegenedést, a virtuális világba való menekülést is hozhatja a fejlődés. Rajtunk is múlik, melyik trend lesz az erősebb.

S aztán jön a fejlődés harmadik szakasza, az erős mesterséges intelligencia kora. Itt már a MI először csak az állati intelligenciával, de előbb-utóbb az emberivel összemérhető tudással, gondolkodással rendelkezik majd. Sőt... Ez a jövő kiszámíthatatlan. De képzeljük el, hogy ma egy 180-as IQ-val rendelkező ember mennyire kiemelkedő, 200 fölött már maga a csoda. Az erős MI viszont ezres IQ-val rendelkezhet majd... Abban bízom, hogy az

KÖRKÉRDÉS

emberiség fejlődését szolgálják. Hogy ebben a teljesen más, elképzelhetetlen világban mi lesz az ember szerepe, az csakis rajtunk múlik.

Erre a fejlődési folyamatra kell készülniük kormányoknak, munkaadóknak, munkavállalóknak egyaránt.

HÓNIG PÉTER: A KÜLFÖLDI TŐKE MINÉL NAGYOBB ARÁNYÚ MEGJELENÉSÉVEL JAVÍTHATÓ A MUNKAERŐPIAC IS

Először is nézzük a munkanélküliség definícióját. A Wikipédia szerint munkanélkülinek (állástalannak) hívunk minden olyan személyt, aki egy adott időpontban képes és akar is dolgozni, mégsem talál munkát. Mikor azonban ennek százalékos értékéről beszélünk, akkor általában azt számoljuk, hogy a munkaképes korú lakosság mekkora hányadának nincs munkahelye. A számból azonban nem lehet megtudni azt, hogy hányan vannak a dolgozni akaró és megfelelő tudással rendelkező állástalannak. Attól tartok, hogy ez a szám lényegesen kisebb lesz az emlegetett értéknél.

Már el is érkeztünk a válasz közelébe.

Nem jó, ha sok a munkára kész és alkalmas munkanélküli, hiszen tudásukat és lelkesedésüket hamar elvesztik, a helyzet következtében súlyos családi és egészségügyi gondjaik lesznek. Arról nem is beszélve, hogy a képzésükre elköltött közpénz is hamar elveszítettnek tekinthető. A gazdaságpolitikának ezért is törekednie kell olyan beruházások ösztönzésére, melyek felszívják ezt a kört.

Ma ez a többlet munkaerő-kínálat nem áll fenn, de nem azért, mert olyan sok új munkahely jönne létre, hanem részben azért, mert több mint négyszázezer munkaképes, tette kész és a kor színvonalának megfelelő tudással rendelkező polgártársunk külföldön próbál szerencsét. Egy részük a magasabb jövedelem miatt választotta ezt az utat, de jelentős hányaduk az itthoni kilátástalanság miatt próbálkozik más kulturális környezetben. Egyes felmérések szerint ez a szám 2013 óta 60%-kal növekedett.

Az sem jó, ha sok munkavégzésre kevésbé hajlandó és alkalmatlan ember él közöttünk, hiszen számukra a társadalmi szolidaritás jegyében – költségvetési pénzből –



Hónig Péter,
a Hotan Kft.
ügyvezető-tulajdonosa,
az MGYOSZ elnökségi tagja

„Zsigerből érzem, hogy jól és tisztességesen működő vállalkozásokkal lehet a munkaerőhelyzetet a legjobban kezelni.”

biztosítani kell a mai korból és a geográfiai elhelyezkedésből eredően elvárható minimális életkörülményeket. Oktatással és rábeszéléssel meg lehet próbálni a helyzet javítását, de ennek hatékonysága nem tűnik elégségesnek.

Én, együtt sokan másokkal, éltem abban a korban, mikor a teljes foglalkoztatást hirdette és szorgalmazta a politika. Elvitte a rendőr azt, akinek nem volt bejegyezve munkahely a személyi igazolványába. Ekkor az emberek nagy része csak „bejárt” a munkahelyekre. A magasabb teljesítményt nem jutalmazta a rendszer, és a közösség hamar kivetette magából az igényesebb és szorgalmasabb dolgozókat. Ennek is magas ára volt, de ezt jó ideig eltakarta a KGST összetartása. Végül is bekövetkezett a gazdasági ellehetetlenülés. Ahhoz kevés tudással és információval rendelkezem, hogy a háromféle állapotból eredő veszteségeket kiszámoljam, pedig hasznos lenne a megfelelő stratégia kiválasztásához. Azt azonban zsigerből érzem, hogy jól és tisztességesen működő vállalkozásokkal lehet a munkaerőhelyzetet a legjobban kezelni. A mai magyar valóságban ezt csak a külföldi tőke minél nagyobb arányú megjelenésével érhetjük el, bárhogyan is fáj ennek beismerése. Ők hoznak megfelelő tudást, technológiát és piacokat. Hibás nézet, ha elítéljük, hogy a befektetett tőke alapján igényt tartanak a nyereségre is, hiszen munkaalkalmakat teremtenek, legalisan végzik a tevékenységüket és ezzel gyarapítják a költségvetést. Gondoskodnak a munkavállalók fejlődéséről is, mert ez nekik is érdekük. Igyekeznek magyar beszállítókat alkalmazni, mert így olcsóbban tudnak árukat és szolgáltatásokat vásárolni. Már többször javasoltam ezen a fórumon, hogy ne használjuk szitokszóként a „multi” kifejezést. Ezt a véleményemet most is fenntartom.

A digitalizációból eredően megszűnő munkahelyek rémének lebegtetése előtt azt javaslom, hogy lapozzunk vissza a történelemkönyvekben. A gépjárművek elterjedése ugyan csökkentette a kocsis, lovasz és hasonló munkahelyeket, de megteremtette gépjárművek gyártásához és működtetéséhez szükséges egyéb új szakmákat. A modernizációval megnövekedett közlekedés tovább növelte a munkaigényeket. Várjunk még a XIX. század végén indított gépprombolási mozgalmak újraélesztésével!

OKSZ: ELSŐKÉNT A MUNKAERŐHIÁNYT KELL ENYHÍTENI

A kiskereskedelemben a vasárnapi munkavégzés szabályozásának kérdésében még távol áll egymástól a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórum (VKF) munkaadói és munkavállalói oldalának álláspontja. Az MGYOSZ az OKSZ álláspontját, azaz az eddigi szabályozást tartja elfogadhatónak.



A kereskedelemben nem a jelenlegi szabályozás szigorítása a legsürgetőbb, hanem a munkaerőhiány enyhítése, az ehhez kapcsolódó járulékcsoökkentés, valamint a különböző foglalkoztatási programok erősítése – közölte az Országos Kereskedelmi Szövetség (OKSZ) a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fóruma (VKF) szeptember elején tartott ülésén elhangzott felvetésekre reagálva. Az MTI-nek eljuttatott közlemény szerint az OKSZ továbbra is úgy gondolja, hogy a kormány áprilisban helyesen döntött a vasárnapi boltbezárás előtti szabályozás változatlan visszalításáról.

Kiemelték: a VKF munkavállalói és munkaadói oldalának, azon belül pedig a szakszervezeteknek még mindig ellentétes a véleményük arról, hogy szükséges-e változtatni a vasárnapi nyitva tartás szabályozásán. A VKF-en a Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM) azt képviselte, hogy a felek próbáljanak megegyezni ebben a kérdésben, az OKSZ szerint azonban egyértelmű, hogy erre nincs esély.

Az OKSZ szerint a jelenlegi szabályozás szigorítása olyan következményekkel járna, amelyet a vasárnap nyitva tartó boltok többsége – főleg a kisvállalkozások – pénzügyi okok miatt nem tudna vállalni.

Arra is felhívták a figyelmet, hogy a havi bruttó átlagkereset 2016 júniusára, egy év

alatt 146 ezer forintról 159 ezer forintra emelkedett, így az átlagot tekintve, ha egy alkalmazott három vasárnap dolgozik, akkor bruttó 10 ezer forint vasárnapi pótlékra számíthat. A szigorító javaslat elfogadása esetén két kötelező szabad vasárnapra számolva, ez a vállalkozásoknak 7-10 ezer forint terhet jelentene alkalmazottanként, ráadásul új munkaerőt is fel kellene venni sok boltban.

Hozzá tették: a vállalkozások üzleti terveik készítésekor és annak változtatásakor, a várható bevételből kiindulva bértömegben gondolkodnak. A vasárnapi munkavégzés szabályainak szigorítása esetén egyes bérelemek (cafeteria) korlátozására kényszerülne sok vállalkozás, a jövőben pedig kisebb mértékű béremeléssel kellene számolniuk.



MEGOSZTOTTAK A MUNKAADÓK IS

A munkáltatói oldal két szereplője, a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége (MGYOSZ) és az Áfeosz-Coop Szövetség a jelenlegi szabályozás fenntartását javasolták a VKF szeptemberi ülésén. A VOSZ, a Liga Szakszervezetek (Liga) és a Magyar Szakszervezeti Szövetség (MASZSZ) közös ajánlást fogadott el, mely szerint a vasárnapi munkavégzésért járó 50 százalékos bérpótlékot 100 százalékra, a legalább havi egy szabad vasárnapot kettőre emelnék a kiskereskedelemben.

KPMG: Optimisták az európai családi vállalkozások

Az alacsony növekedési környezet és a munkaerő-piaci nehézségek ellenére rugalmasak és sikeresek az európai családi vállalkozások – derül ki a KPMG Hungária Kft. felméréséből.

K&H-KUTATÁS A CSALÁDI VÁLLALKOZÁSOKRÓL

A hazai családi vállalkozások felének öt éven belül aktuális lesz a generációváltás ügye, de nagyon soknál nincsenek tervek a rendezésre. Ugyanakkor saját jövőjüket tekintve minden második stagnálásra számít, de több mint harmaduk növekedéssel számol. Akik beruháznak, azok elsősorban új technológiára költenek.

AKPMG idén ötödször készítette el European Family Business Barométerét, melynek során közel ezer európai családi vállalkozást kérdeztek meg arról, milyennek ítélik meg jelenlegi helyzetüket és kilátásaikat.

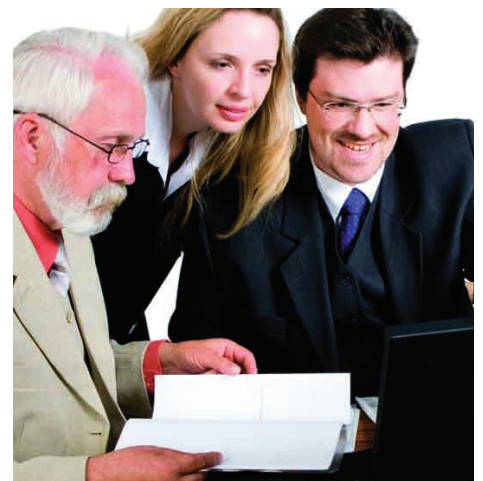
Az európai családi vállalkozások a felmérés szerint erősen bizakodók és rugalmasan kezelik a rájuk nehezedő külső nyomást és a kihívásokat, ugyanis multinacionális társaikhoz képest gyorsabban és robusztusabban regenerálódtak a válságot követő években.

A családi vállalkozások vezetői számára a legnagyobb kihívást a jó munkaerő megszerzése és megtartása jelenti, aminek egyik kedvezőtlen következménye lehet, hogy alacsonyabban kvalifikált munkavállalók kerülnek magasabb elvárásokat támogató pozíciókba. Hasonló gondot okoz számukra az innováció, hiszen egyre nehezebb új projektötleteket találni.

A felmérés megállapította azt is, hogy a családi vállalkozások egyre érettebbek, vezetőik célja, hogy vállalkozásukat felkészítsék a jövőre, ami tetteikben is megnyilvánul, nyitottabbak a hosszú távú stratégiai gondolkozásra.

Európában közel 14 millió családi vállalkozást tartanak nyilván, melyek több mint 60 millió embernek adnak munkát. A szektor továbbra is optimizmus jellemzi. A megkérdezettek 54 százaléka forgalombővülésről számolt be tavaly, 83 százalékuk pedig további növekedésre számít a következő évben. Korántsem egységes azonban a kép, míg a nagy családi vállalkozások 74 százalékának nőtt a forgalma, addig a közepeseknek csak 57, a kisvállalkozásoknak pedig 47 százalékuk mondhatta el ezt.

Bár a vállalkozások összességében optimisták, 37 százalékuk aggódik a munka-



erő-piaci nehézségek miatt. A munkavállalókért folytatott harc olyannyira fel erősödött az utóbbi három évben, hogy jelenleg emiatt aggódnak leginkább a családi vállalkozások vezetői.

A megkérdezettek világosan látják, hogy a siker a jó munkaerőben és az innovációban rejlik. A vállalatvezetők törekednek arra, hogy professzionálisabbá tegyék vállalkozásaikat. Vezetési struktúrákat hoznak létre (a válaszadók 88 százaléka már rendelkezett formális vezetési struktúrákkal), bevonják a következő generáció tagjait a menedzsmentbe (49 százalék), illetve szükség esetén külső tudást és szakértelmet importálnak (a családi vállalkozások 79 százalékának van családon kívüli vezetője).

A felmérést 2016. május 1. és június 30. között 23 európai országban 959 családi vállalkozás bevonásával készítették. Nagyvállalkozásnak az 50 millió feletti éves forgalommal, közepes vállalkozásnak a 10 és 50 millió euró közötti, kisvállalkozásnak pedig a 10 millió euró alatti éves forgalommal rendelkező vállalatok tekinthetők.

Nem változott a **be nem töltött** munkahelyek aránya az EU-ban

Nem változott a be nem töltött munkahelyek aránya a második negyedévben az euróövezetben és az Európai Unióban – közölte az Eurostat, az Európai Unió statisztikai hivatala.

Az euróövezet 19 tagállamában a második negyedévben átlagosan 1,7 százalék, az első negyedévvel megegyező volt a be nem töltött munkahelyek aránya (a betöltött és be nem töltött munkahelyek összegéhez képest). Egy évvel korábban, 2015 második negyedévében 1,5 százalék volt az arány.

Az Európai Unió 28 tagállamában 1,8 százalék volt az arány a második negyedévben, az első negyedévvel megegyező, de magasabb az egy évvel korábbi 1,7 százaléknál.

A be nem töltött munkahelyek aránya a második negyedévben Csehországban volt a legmagasabb, 2,9 százalék, illetve Belgiumban 2,8 százalék, az Egyesült Királyságban 2,5 százalék, Németországban 2,4 százalék, Svédországban 2,3 százalék. A legalacsonyabb arányt Portu-

gáliában regisztrálták, 0,7 százalékot, Görögországban 0,8 százalékot (első negyedévi adat), Spanyolországban és Lengyelországban 0,8 százalékot, Bulgáriában és Írországban 0,9 százalékot.

Magyarországon az uniós átlaggal közel megegyező, 1,9 százalék volt a be nem töltött munkahelyek aránya a második negyedévben, magasabb az első negyedévi 1,8 százaléknál és az egy évvel korábbi 1,6 százaléknál.

A második negyedévben az egy évvel korábbihoz képest az uniós 28 tagállamból húszban nőtt a be nem töltött munkahelyek aránya, hatban nem változott, és kettőben csökkent, Görögországban és Máltán egyaránt 0,1 százalékponttal. A legnagyobb növekedést Lettországban regisztrálták, 1,1 százalékpontot, valamint Csehországban 0,6 százalékpontot. **MTI**

TAKARÍTÓBÓL SINCS ELÉG

Súlyos munkaerőhiánnyal küzdenek a takarítócégek: a szektorban a statisztikák szerint 8500 betöltetlen állás van. A valós szám még ennél is jóval magasabb lehet – derül ki a Magyar Tisztítás-technológiai Szövetség (MATISZ) közleményéből. A bérek látványosan emelkednek.

Garantiqa: Kedvelik a magyar cégek a rugalmas munkaidőt

A magyarországi mikro- és kisvállalkozások 50, illetve 45 százaléka alkalmazza a rugalmas munkaidőt az úgynevezett atipikus foglalkoztatási formák közül, a részmunkaidős megoldás a kisvállalkozások 61 százalékánál fordul elő, a mikro- és kisvállalkozásoknak pedig a 22 százaléka él ezzel a lehetőséggel - derül ki a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. megbízásából a KutatóPont által készült kutatásból.

A felmérés alapján – amely 500 mikro-, kis- és középvállalkozás részvételével készült – a megkérdezett mikro- és kisvállalkozásoknak a 78, illetve 63 százaléka tartja

hasznosnak a rugalmas munkaidőt. Az otthonról végezhető munka nem terjedt el a mikro- és kisvállalkozások körében, ennek a foglalkoztatási formának az aránya mindössze 8, illetve 7 százalékot ér el.

A mikro- és kisvállalkozások szinte egyáltalán nem szoktak munkaerőt kölcsönözni, a kisvállalkozásoknak mintegy hatoda alkalmazza ezt. Jelentős azoknak a vállalkozásoknak a tábora, amelyek egyáltalán nem tartják hasznosnak a munkaerő-kölcsönzést: a mikro- és kisvállalkozásoknál 56 százalék, a kisvállalkozásoknál pedig 48 százalék ennek az aránya.

A FIATALOK KEDVENCE

Az Y-generáció (az 1980–1999 között születettek) egyik fő elvárása a rugalmas munkavégzés lehetősége. Ma ez a generáció már meghatározó a munkahelyeken.

A cégek nagy többsége nem tud alkalmazkodni a **technológiai fejlődés** gyorsaságához

A Magyarországon megkérdezett innovációért felelős vezetők 80 százaléka – világszerte 81 százaléka – szerint a digitális ipari technológiák a következő 10 évben gyökeresen átalakítják majd az iparágakat. Ugyanakkor 10-ből 8 magyar vállalatvezető szerint a technológiai fejlődés gyorsasága túlmutathat cége alkalmazkodási képességén – derült ki a GE Innovációs Barométer felméréséből, amely első alkalommal Magyarországra is kiterjedt.

A nemzetközi trendekhez hasonlóan a magyar döntéshozók 65 százaléka az óvatos megközelítést alkalmazza az innovációba befektetések során, a kockázatosabb innovációs stratégiával szemben. Így a vállalatok inkább a már meglévő és bevált termékeket és szolgáltatásokat fejlesztik tovább – derült ki az MTI által ismertetett közleményből.

lék), valamint a munkavégzés rugalmasabb jellegét (45 százalék) emelték ki.

A felmérésből kiderült: a magyar vállalatok alig fele él a fejlett analitikai eszközök nyújtotta lehetőségekkel, eközben globálisan a döntéshozók 61 százaléka alkalmazza a big data analitikáját. A big data a cégek, az intelligens hálózatok, a magánszektor és az egyéni felhasználók által világszerte és napi szinten előállított óriási adatmennyiséget jelenti.

A felmérés eredménye szerint a globális trendektől némileg elmaradva a magyar cégvezetők mindössze 59 százaléka szerint nőtt a cégük bevétele, és profitja az elmúlt évek innovációs együttműködéseivel.

Magyarország innovációért felelős döntéshozóinak 84 százaléka – globálisan 90 százaléka – gondolja úgy, hogy a leginnovatívabb vállalatok nemcsak új termékeket és szolgáltatásokat, de új, korábban nem létező piacokat is képesek létrehozni.

A magyar innovációs döntéshozók szerint az energiaszektorba történő befektetések elsősorban az energiahatékonyságban (40 százalék), és az energia elosztásának fejlődésében (38 százalék) nyilvánulnak majd meg, valamint támogatni fogják az ország energiatürelenségi erőfeszítéseit (35 százalék) is.

A FELMÉRÉS

A GE 5. alkalommal készített kutatást 2015. október és december között 23 országban, 3 ezer innovációért felelős felsővezető és 1400 szakértő megkérdezésével a digitalizáció és innováció üzleti környezetre gyakorolt hatásáról.

Az innovációs stratégiát a saját üzleti stratégiájuk szerves részeként kezelő vállalatoknak a jövő tehetségei már nem a lexikai tudásukkal vagy fejlett analitikai képességükkel válnak vonzó jelöltté: a felmérés a magyar innovációs döntéshozók a problémamegoldó képességet (78 százalék), a kreativitást (74 százalék), valamint a stratégiai gondolkodásmódot (45 százalék) emelték ki mint a versenyképesség szempontjából elvárt képességeket.

Minden második magyar döntéshozó szerint a negyedik ipari forradalomként is emlegetett digitális fejlődés pozitív hatással lesz a foglalkoztatásra, 26 százalék ugyanakkor ennek ellenkezőjétől tart. A fejlődés a munka természetére is hatással lesz: a kutatás szerint a magyar cégvezetők elsősorban az új, addig nem létező munkakörök születését (53 százalék), az egyes kiemelt munkakörben dolgozók iránti megnövekedett keresletet (49 száza-

A vállalatoknak is hasznos lehet a közösségi média használata

A közösségi média a mindennapok része. Nemcsak a magánembereknél, de az üzletben is. Bánki Tamást, a DrLinkedIn megalapítóját nemcsak a legnagyobb üzleti portálról kérdeztük – de főleg arról –, hanem a többi platform lehetőségeiről is.

MGY: *Miként jutott eszébe, hogy a cégét dr.-nak nevezze? Azaz DrLinkedIn-nek? Ez némi nagyképűségre vall...*

Bánki Tamás: Igen, nagyképűségnek hathat, de inkább az egyértelműséget szerettem volna erősíteni, azaz azt, hogy én a LinkedInnel segíték. Amúgy egy egyszerű esetről van szó, ez a domain még szabad volt (MrLinkedIn, Queen of LinkedIn, The LinkedIn Rockstar már volt). Ezért foglaltam le, előbb csak a DrLinkedIn.com domaint vettem meg, majd a DrLinkedIn.hu -t is. Valamint van egy magyar cég, a DrPrezi, aminek a neve nagyon tetszett.

MGY: *A céggel azonosítva, esetleg önt is már doktor úrnak hívják? Mondjuk DrLinkedIn úrnak?*

BT: Igen, vannak ügyfeleim, akik viccből doktor úrnak szólítanak. Csak szimplán doktor úrnak. Angolul viszont tényleg úgy titulálom a DrLinkedIn-t, hogy „the LinkedIn GP”, ami magyarul annyit jelent: LinkedIn körzeti orvos.

MGY: *A LinkedIn a világ legnagyobb üzleti közösségi honlapja, több mint 450 millió taggal a világban, több mint 20 nyelven használható, közte csehül, dánul. Magyarul nem. Miért nem?*

BT: Erről a LinkedIn nyelvi részlegét kéne megkérdezni. Mi már többször kerestük őket, hogy szívesen magyarítanánk az oldalt, de eddig még nem bírálták ezt el pozitívan.

MGY: *Már Magyarországon is több mint 700 ezer tagja van e portálnak. Ez kevés még ahhoz, hogy magyarul is menjen?*

BT: Nem ezen múlik. Bizonyára a hazai gazdasági környezet sem ad okot arra, hogy ezt a lépést megtegyék. Bár nagyon jó lenne a magyar munkaadóknak, mert akkor több munkavállaló használná és könnyebb lenne közülük választani.

MGY: *A 700 ezer tag szép szám, de kevés a céges megjelenés. Mintha a magyar vállalatok a Facebookot preferálnák inkább... Vagy inkább egyiket sem. Elég a saját online megjelenés, a közösségi média megjelenés a cégek jó részénél még inkább fölösleges, és kockázatos megjelenésként szerepel, ahol résen kell lenni, mert a látogatók mindent össze-vissza „firkálhatnak”, amivel ártanak a cég image-nek...*

BT: A Facebooknak van magyar keretrendszere, így egyszerűbb felhasználni. Ezért lehet előrébb. Üzletelni viszont nem annyira hasznos. Túl sok itt a kismacska, a butus videó... A félelmek viszont tényleg léteznek, s mivel a főnök fél, így az apparátus is fél. Az újítás iránti vágy még nem igazán erős itthon. Jobb a megszokott stencilezett, faliújságos megjelenés, amit ablakkal védenek, nehogy össze lehessen firkálni. Csak a világ közben elmegy mellettünk. Tehát előbb-utóbb lépni kell.

MGY: *Egyes vélemények szerint a közösségi online-megjelenés igazán csak a tömegterméket gyártóknak, tömeg-*

A MUNKAERŐ-PIAC SZINTERE

A közösségi média egyre nagyobb szerepet tölt be az álláskeresésben és a toborzásban. Az Adecco által 2015-ben készített globális felmérés 17 ezer válaszadó véleményét összesítette, a világ 24 különböző országából. Az eredmények azt mutatják, hogy a közösségi média egyre inkább a munkaerőpiac színhelyévé válik. Ahogyan a vállalatok egyre aktívabbak a social médiában, az álláskeresőknek is érdemes tematikus közösségi oldalakat böngészni. A megkérdezett munkaadók 68 százaléka a LinkedIn-t használja, hogy jelöltekről tájékozódjon, 52 százalék pedig a Facebookon keres rá a jelöltekre a legszívesebben.

Bánki Tamás



A KÖZÖSSÉGI MÉDIA

A közösségi média egy médiaeszköz, ahol az üzenetet közösségi interakciókon keresztül szórják szét. A közösségi média az internetet és az online megjelenési lehetőségeket aknázza ki annak érdekében, hogy a média monológokat (egy a sokhoz) átalakítsa dialógusokká (sok a sokhoz). Elősegíti a tudás-demokráciát, mialatt tartalom befogadókából tartalom szerkesztővé alakítja az embereket. (Wikipédia)

szolgáltatóknak ajánlott, egy bányagép-gyártónak ez fölösleges, hiszen vevői köre behatárolt, nem kell nagy nyilvánosság az értékesítéshez...

BT: Minden pillanatban újabb igények jelennek meg, például alapanyagból, melyeket más-más úton lehet felszínre hozni, vagy feldolgozni. Ha a mi megoldásunk jobb, gyorsabb, eredményesebb, akkor akár drágább is lehet, meg fogják venni. Ugye? De ezeket a gépeket, lehetőségeket ismerté is kell tenni. A vevők is a LinkedInt használják. Ez a legegyszerűbb platform erre.

MGY: *Ha Ön lenne pl. egy bányagép-gyártó – maradjunk ennél a példánál –, s minden potenciális vevőjét jól ismerne, akkor is törekedne a közösségi médiás megjelenésre? Miért?*

BT: A bányagépgyártók sem feltétlen ismerik egymást. Hadd említsek csak néhány piacot: Kína, Ausztrália, Bolívia, ahol hatalmas a verseny, hatalmasak a piacok; ha nekünk olyan innovációnk van, amivel mondjuk a gyúlékony anyagot bányászó gépünkhöz olyan, magyar oltóanyagot tudunk szállítani, amivel víz és emberi beavatkozás nélkül, környezet és termékbarát módon tudok tüzet oltani, akkor máris újat adok. Így többszörösen megéri tőlünk venni, mert nincs baleset, nincs negatív hír és az árunk is értékes marad. Sőt a piacunk is megmarad, hiszen nincs kiesés. (Kapcsolat nálam a tűzoltó anyaghoz.) Törekedni kell, hogy az ügyfelünk fájdalmait oldjuk meg, igényeit teljesítsük.

MGY: *Ha egy cég rászánja magát a közösségi médiás megjelenésre, milyen szempontoknak feleljen meg?*

BT: Én leginkább a LinkedInre és esetleg a Twitterre, YouTube-ra, vagy a Pinterestre fókuszálnék. Nyilván a LinkedIn a legjobb és legsokoldalúbb platform. A „tartalom marketing” és a „story telling” (történetmesélés) a két varázslat, ehhez jön még az „employer branding” (munkáltatói márka) és az „employee branding” (munkavállalói márka), amelyek kiegészítik az első kettőt.

MGY: *Melyek a megjelenés minimális feltételei, s milyen az ideális állapot?*

BT: A minimális kör a havonta egy tartalom a LinkedIn Céges oldalunkon. Az ideális a naponta, azaz havonta 20 alkalommal való megjelenés, 40% saját tartalommal, saját designnal, grafikussal, saját tartalomhoz saját fotóval. Folyamatosan, 2-3 havonta készülő videókkal, infografikákkal, egy stratégia és egy tartalmi naptár iránymutatásával.

MGY: *Az MGYOSZ a legnagyobb munkaadói szervezet Magyarországon. Tagjai egyre gyakrabban ütköznek a munkaerőhiány okozta növekedési korlátba. A LinkedInen aktív munkaerőpiac zajlik. Gondolja, hogy ott könnyebb megtalálni a hiányzó munkaerőt, mint máshol?*

BT: Könnyebbnek nem mondanám, de ott meg lehet találni. Egy elszólásból derült ki, hogy a legnagyobb hazai munkaerő portálok egyike is – bizonyos iparágakban, bizonyos képzettséggel és tapasztalattal bíró munkaerő megtalálására – saját adatbázisa helyett a LinkedInre támaszkodik. Én azt javasolnám az MGYOSZ tagjainak, hogy toborzókat használjanak, nekik a megtartással, a „kényeztetéssel” kell foglalkozniuk. A toborzók szakemberek, erre specializálódnak.

MGY: *Az élet egyre nagyobb területét hálózza be a digitalizáció. Hogy látja, van olyan terület, ami megúszhatja e folyamatot? Azaz van olyan terület, ahol az élet, az üzlet a régi módon mehet tovább?*

BT: Gondolom, hogy már a bálnahús-, a drog- és a fegyverbizniszt is elérte a digitalizáció, nehezen tudom elképzelni, hogy volna olyan iparág, amit ez elkerült. Tudom, hogy ez egy ijesztő világ lehet, ha nem ismeri ki magát benne az ember. Vannak viszont képzések, melyek segítenek abban, hogy az ember átlássa ezt a világot. Én ebből az egyre táguló világból kizárólag a LinkedInnel foglalkozom. Viszont sok esetben elkerülhetetlen a Facebook. És ha nyugatra fókuszálunk, akkor a Twitter nagyon fontos csatorna.

GÉPGYÁRTÁS-ENERGETIKA: JÖHET RENESZÁNSZ, FELTÉTELEKKEL

A szakképzett munkaerő hiánya akadályozza leginkább a gépiparban, s az energetikában is a növekedést – mondta az MGYOSZ tagszervezetének, a MAGEOSZ-nak az új elnöke, dr. Korom Norbert Lajos. A problémák megoldásának legfontosabb eleme az oktatás, átképzés, s a fejlesztéseket ösztönző adópolitika.



Magyar Gyáripár: Önt nemrégiben választották meg a Magyar Gépipari és Energetikai Országos Szövetség (MAGEOSZ) elnökévé. Milyen tervekkel szeretne megvalósítani elnöksége ideje alatt?

Dr. Korom Norbert Lajos: A magyar gépipar és energetikai ágazat reneszánsz előtt áll, igaz viszonylag alacsony bázisról történik a visszatérés. Emiatt e tisztséget optimistán, nagy lendülettel és odaadással kívánom betölteni, mert úgy gondolom, hogy a MAGEOSZ-nak mint érdek-képviseleti szervezetnek, mint lobbiszervezetnek, mint tárgyalópartnernek a kormányzat felé komoly szerepe és feladata kell legyen a közeljövőben. A gépipari és energetikai szektorban a MAGEOSZ szervező ereje meghatározó lehet. Így több területen is stratégiai partnere lehet a kormányzatnak, akár már a közeljövőben is.

MGY: A gépipar, energetika a magyar gazdaságban húzóágazat. Hogyan értékeli az ágazat jelenlegi helyzetét? Túl van a válságon, tartósan beindult a növekedés?

KNL: A tagvállalatok helyzetét nézve, s tapasztalataikat elemelve azt kell mondanom, hogy vegyes a kép. A magyarországi piacon a válság hatására átrendeződés

volt, a fogyasztó ipari megrendelések gyakorlatilag eltűntek, miközben az autóiipari cégek jelentős beruházásokba kezdtek még a válság idején, s ez az aktivitás azóta is tart – ebben a szegmensben tehát folyamatos a piac bővülése. Ami a gépipart illeti: sok cégnél – a kiterjedt vevői körének üzleti helyzetéből leszűrve véleményem szerint – egyáltalán nem lehet még konjunktúráról beszélni. A vevők jó részének a forgalma még mindig nem éri a 2008-at megelőző szintet, nagyon sok partnercég jelentős leépítéseket hajtott végre, folyamatos az átszervezés, a cégek felvásárlása vagy fúziója a piaci előny megszerzése érdekében. A piacok nagyon gyorsan változnak, kiszámíthatatlan az üzletmenet, ami miatt csak rövid távra lehet előre tervezni.

Más kérdés az energetika, ott nem beszélhetünk folyamatosról, a piacot elsősorban az állami beruházások és állami tulajdonú cégek üzletpolitikai változásai határozzák meg. Így bár megfelelő és stabil a piaci igény, a megrendelési volumen gyorsan változhat akár pozitív, akár negatív irányban, ami megnehezíti a magyarországi cégek felkészülését a Paks 2 beruházásra. A rövid-, vagy nevezük inkább középtávú válságon már évek óta túl van ez a terület. Hosszú távon azonban a remény is egyre kevesebb a kilábalásra, mivel a

ÉLETRAJZ

1993–1998

ELTE Állam és Jogtudományi Kar

1998–2002

**Miniszterelnöki hivatal
Dunai Kormánybiztos
titkársága**

2002–2010

Magánvállalkozások

2010–2015
**Magyar Kémény Kft.,
ügyvezető igazgató**

2013–2014

**Határokkal Osztott
Természeti Erőforrások
Fenntartható Használatáért
Felelős Miniszteri Biztos**

2015

MVM ERBE, vezérigazgató

2016

MVM OVIT, vezérigazgató

rendszerátvitel után „elfogyott” az utolsó mohikán, a Transelektro is. A nyomaiban akkoriban „beköltözött” multi cégek azóta rendre feladták itteni harcállásaikat gyártóként és csak mint piacot tekintik az országot hozományuknak. Ráadásul a rezsicsökkentés meg azt a kevés energetikai hálózatfejlesztést is visszavetette, ami még valamennyire életben tartotta a hazai energetikai ipart. A mély strukturális válságból pedig minden bizonnyal csak innovációval lehetne kimenekülni.

MGY: A kormány fejlesztéspolitikájában kiemelt szerepet szán a gyártásnak, azaz a magyar ipar erősítésének. Lehet ennek a törekvésnek a nyertese a gépgyártás?

KNL: Ha a kormányzati szándékot jó gyakorlat, végrehajtás követi, akkor feltétlenül. A magyarországi termelés- és gyártásfejlesztéseknél jó eséllyel indulnak a hazai gépgyártók, talán a hazai gyártástámogatást tovább lehetne erősíteni a hazai gépgyártókkal történő együttműködés célirányos támogatásával. Ugyanakkor talán a legnagyobb kérdés a munkaerő-utánpótlás. Az érzékelhető előrelépés alapja az önálló termék. Ehhez viszont nem alulképzett betanított munkavállalók, hanem innovatív, kreatív alkotni képes és akaró diplomások kellene. Napjaink tendenciája különösen veszélyes, és itt óriási ellentmondás feszül. Nyugat-Európa ma előbb elszívja a használható munkaerőt és ezzel feltölti saját kapacitásait, ide pedig csak alacsonyabb árszinten ad ki az eddigieknél kevesebb munkát, amire szinte már nincs is elég (jó) szakmunkás, miközben az állami bérterheink jóval magasabbak az övéknél. Ők így egy egészségesebb bér/vásárlóerő struktúrában működnek, nálunk pedig a magas terhek és az alacsony bérek okán nincs elegendő helyi vásárlóerő, az emberekben motiváció, ezért kevés az import- és a belföldi áruk iránti kereslet is, ettől viszont állandósulhat a nyomás a forint erősödésére, ami spirálisan csökkentheti a hazai ipar mozgásterét, közvetlenül fenyegetheti a létét.

MGY: Milyen területeken szeretne változásokat ahhoz, hogy a gépgyártás-energetika jelentősége növekedjen a magyar gazdaságban?

KNL: A gépgyártás-energetikai ipar jelentőségét elsősorban a piac szélesítésével, piacra kerülést támogató programokkal, eszközfejlesztést, beruházásokat és munkaerő-fejlesztést célirányozottan támogató rendszerrel és gazdasági környezettel, a cégek belső költségcsökkentését segítő adózási politikával lehet növelni. Nem elég a cégeket, hanem a beruházásokat is fontos támogatni. Szükség lenne arra is, hogy a közbeszerzéseken az iparfejlesztés céljai is jobban érvényesüljenek, hogy a gyártó, a kivitelező jusson közvetlenül a munkákhoz és az eredményeikből így jobban tudjanak fejleszteni és az innovációt megalapozni. Kaphon támogatást az alternatív energiaszektor, és a rendelkezésre álló pénz lehetőség szerint teljes egészében a hazai iparra alapozott termékkört segítsen érvényre jutni.

Be kell látni, hogy a monstre beruházások kivitelezésére alkalmassá válni rövidtávon a semmiből nemigen lehet, de egy diverzifikált energiatermelő struktúrába igenis sok kis cég be-

illeszkedhet a gyártmányaival, és a belföldi piacon megerősödhet, majd tovább léphet a világpiac felé. Persze csakis akkor, ha a hazai piacon a jobb termék, a jobb szolgáltatás, a tehetősebb vállalkozás nyerhet egyre inkább teret.

Sokszor elhangzott már, de ma is igaz: a képzés struktúrájának és színvonalának a fejlesztése az egyik legfontosabb elem a szakmunkás szinttől az egyetemi szintig, a sikeres felsőfokú képzés korábbi arányainak a visszaállításával. Sok esetben a régi bevált képzési módszerekkel eredményt lehet elérni a képzési rendszer hatékony javítása mellett.

MGY: Mekkora súlya van e területen a magyar vállalatoknak, s mekkora a multi cégeknek? Van különbség a két vállaltípus között?

KNL: A tőkeerős multinacionális cégek ma is meghatározók, a mi lehetőségeinket a „rések” adják, ahol a multiknak valamiért nem éri meg. De gyakran szinte a nulláról kell építkeznie annak, aki talál réseket és akkor azokon át elindulhat a fejlődés útján. De nem lehet és nem is célszerű a világgazdasági trendekkel szembe menni, bizonyos területeken látni kell, hogy csak globális nagyvállalatok tudnak megjelenni, egymással versenyezni, ugyanakkor mellettük a kis és közepes cégek is megtalálják a maguk piaci réseit, akár beszállítókként – ami semmiképpen nem lehet pejoratív jelző – a nagy projektekbe, a nemzetközi piacokra.

MGY: Mi az, amiben a multik jobbak, s miben jobbak a magyarok?

KNL: A multinacionális cégek a saját termékcsaládjukat adják át, mi „méret-szabósággként” dolgozunk. Globális piacokon egy multi nyilván nagyobb eséllyel indulhat, ugyanakkor a helyi terepen a hazai cég nyilván otthonosabban mozog, mert jobban ismerheti a szabályokat, a helyi lehetőségeket és korlátokat. A multik erőssége elsősorban a hatalmas piac adta stabil és viszonylag kiszámítható pályára vezethető vissza, ami megtestesül a kiszámítható fejlesztési, beruházási és üzletmenetben. A magyar vállalatok erőssége pedig elsősorban a rugalmas és gyors alkalmazkodó képességben van, valamint abban a tudásban, amely a multikhoz képest sokkal nehezebb feltételek között elért sikeres működés megteremtése során halmozódott fel a cégvezetésben és az alkalmazott technológiákban, szakmai oldalon pedig a sokoldalúságban, ugyanis a kisebb piac miatt egy-egy vállalatnak sokkal szerteágzóbb kompetenciaterületeken kell versenyképes megoldásokat szállítania. Nekünk az innovációban kell jobbnak, ötletesebbnek lennünk, ám ez egy rendkívül nehéz, de még annál is kockázatosabb pálya.

MGY: A vállalatok az utóbbi időben nem a tőkehiányra, vagy a hitelhiányra panaszkodnak, amikor a növekedést akadályozó tényezőket említik, hanem a munkaerőhiányra. Ez az önök területén is létező gond?

KNL: Ez nagyon komoly probléma, immár az egyik legjelentősebb hátráltató tényező. Szektorunk egyes szakmaiban már különösen nehéz munkaerőt, képzett munkaerőt találni, pl.

hegesztőt, forgácsolót, lakatost, stb. Ember még csak akad, de a szabad munkaerő többnyire már alulképzett, nem, vagy csak nehezen foglalkoztatható ott ahol – és a hazai gépipari cégek ilyenek – képzett szakmunkásokra van szükség. A mérnöki szakmák piacán pedig már a legjobb eséllyel pályakezdőket lehet csak találni, a megfelelő referenciával rendelkező szakemberek száma drasztikusan csökkent. A munkaerőpiac átrendeződése mellett egy másik komoly tényező, hogy a külföldi munkavállalás lehetősége erősen emelni kezdte itt a béreket, mivel jelentős a mérnökök külföldre áramlása.

A probléma java azonban még csak most közeleghet. Ha nem csökken gyorsan a béremelésről a forrásokat elszívó bérterher, a tudatosan gazdálkodóktól a bevételi alap nélkül a béreket felferő cégek elcsábítják a munkaerőt és ezzel meggyengítik az egész iparágat. Mert a munkaerő sokkal rugalmasabb, mint a piac: ott a külföldi megrendelő eleinte nem is érti, miért kérnének többet az adott munkákért, de ha meg is érti, ha talál olcsóbbat, elmegy. Márpedig ahol kisebbek a bérterhek, ott nem nehéz olcsóbbnak lenni.

MGY: Ha igen, mit javasol a gondok orvoslására?

KNL: Oktatás, oktatás, oktatás! Átképzés! Középtávon mindenképpen a szakképzés tartalmi és módszertani erősítése a megoldás, ami nem lehet azonos pusztán a különféle képző intézmények elnevezésének és szervezeti hovatartozásának egy-két évente történő megváltoztatásával. A duális képzés gyakorlat közelibb, szélesebb körben és megfelelő ösztönzéssel való támogatása is fontos, mert a jelenlegi keretek között nincs meg a képző intézmények és a cégek érdekközössége. Ezen a területen csak a hosszabb távú tervek működnek. Az alappilléren mindenképpen egy olyan oktatási rendszer létrehozása, amely a mai és az eljövendő kor kihívásaira készíti fel a társadalmat, elsősorban a szintézis képességének és a változó környezet kihívásaira történő megfelelés képességeinek fejlesztésével, valamint a csapatmunkára nevelés már egészen kiskorban történő elindításával. Rövidtávon meg kellene könnyíteni a külföldiek foglalkoztatásának a szabályait, elsősorban itt a nem EU-országokban élő határon túli magyarokra gondolok.

MGY: Ön két nagy vállalat, az MVM Erbe és az MVM OVIT vezérigazgatója. Segíti ez az ön MAGEOSZ-elnöki munkáját?

KNL: Természetesen, hiszen megrendelőként vagy partnerként a szektor minden szereplőjével kapcsolatba kerülünk.

MGY: A MAGEOSZ a legnagyobb hazai munkáltatói szervezetnek, az MGYOSZ-nak is tagszervezete. Milyen elvárásai vannak az MGYOSZ-szal szemben?

KNL: Folyamatos szakmai és érdekvépviseleti egyeztetések, információcsere, aktív szerepvállalás biztosítása a javaslatok előkészítésében, illetve a kommunikációban, egyes kérdésekben együttes fellépés. Határozott és eredményes együttműködés a mindenkori kormánnyal a reálgazdaság érdekeinek képviseletében, olyan dokumentumok, ajánlások összeállításával és a benne foglaltak érvényre juttatásával, mint pl. legutóbb a munkaerőhiánnyal kapcsolatban készült tömör, de minden lényeges elemet tartalmazó összefoglaló.

MGY: S befejezésül, kérem, tekintsen egy kicsit előre: Milyennek látja a magyar gazdaság kilátásait a következő öt évben?

KNL: Nincs, aki ma erre teljes megalapozottsággal válaszolhat. Most az látszik, hogy globálisan nő a gazdaság, a piac, de nagyon sok a kihívás. Alapvető növekedést a beruházások elengedhetetlen fokozása tud jelenteni. A tartósan kedvező makrogazdasági mutatók lehetőséget biztosíthatnak olyan adópolitikának, amely komoly mértékű és stabil növekedési pályát eredményezhet a magyarországi cégeknek, s kialakíthat megfelelő szintű bizalmat a külföldi befektetőknek is ahhoz, hogy jelentősen emelkedjenek a hazai beruházások és tőkebeáramlás.

Amennyiben a gépipari szektor meg tud felelni a munkaerő elvándorlásából és hiányából eredő kihívásokra és rövid idő alatt megfelelő választ tud adni az ezekből fakadó napi problémákra, úgy húzó ágazattá tud válni a magyar iparon belül és jelentősen hozzá tud járulni a magyar gazdaság fellendüléséhez.

„Az érzékelhető előrelépés alapja az önálló termék. Ehhez viszont nem alulképzett betanított munkavállalók, hanem innovatív, kreatív alkotni képes és akaró diplomások kellenek.”

„A gépgyártás-energetikai ipar jelentőségét elsősorban a piac szélesítésével, piacra kerülést támogató programokkal, eszközfejlesztést, beruházásokat és munkaerőfejlesztést célirányzottan támogató rendszerrel és gazdasági környezettel, a cégek belső költségcsökkentését segítő adózási politikával lehet növelni.”

EB: VISSZAVONT ROAMINGDÍJ-ELTÖRLÉS

Hétfőn bejelentették, pénteken visszavonták, azóta újra dolgoznak rajta. Az éles kritikák miatt vonták vissza a roamingdíjak eltörlésére tett javaslatát az Európai Bizottság – szeptember 9-én.



A TISZTESSÉGES FELHASZNÁLÁS ELVE

A visszavont kompromisszumos rendelet értelmében annyiban nem lesz teljes és feltétlen az eltörlés, hogy az uniós tagországok közötti mobil távközlési szolgáltatást nyújtó vállalkozásoknak megmarad a joguk az úgynevezett „tisztességes felhasználási irányelvek” alkalmazására, amelyek alapján továbbra is díjkötelezettséggel lesz sújtható a „visszaélésszerű barangolás”. A külföldi mobilhasználat akkor nem minősül visszaélésszerűnek, ha „időnkénti utazáshoz” kapcsolódik. Bár a tervezetet visszavonták, az új változatban is elképzelhető, hogy lesz erre valamiféle utalás.

Jean-Claude Juncker, az Európai Bizottság elnöke az uniós polgárok véleményét meghallgatva arra utasította a bizottság illetékes munkacsoportját, hogy vonja vissza a szöveget, és kezdjen egy új javaslat kidolgozásába. A tervezet bejelentését követő bírálatok szerint az uniós bizottság nem tett eleget a roamingdíjak eltörlésére vonatkozó ígéretének. Vélemények szerint a bizottsági javaslat jelenlegi formájában inkább a mobilszolgáltatók további gazdasági érdekeit szolgálja azzal, hogy évi 90 napra írja elő a díjak kötelező eltörlését és a korábbi várakozásokkal szemben nem tűzi ki a külföldi mobilhasználat miatt kiróható többletdíj eltörlését. A bizottsági szóvivő megjegyezte, hogy a 90 napos díjmentesség a szigorúan meghatározott minimum. A távközlési cégek a roaming-szolgáltatásaikat ennél hosszabb ideig is ingyenesé tehetik.

A legtöbb kritika a tervezet azon részét érte, amely szerint a szolgáltatók az időkorlátok túllépése után egy perc beszélgetés után legfeljebb 4 centet, egy megabyte adatforgalom után 0,85 centet, SMS-

enként pedig 1 centet számolhatnának fel. Az Európai Bizottság szeptember 5-én tette közzé tervezetét a roamingdíjakra vonatkozó szabályok módosításáról, amelyek értelmében az uniós állampolgárok 2017 júniusától évente 90 napig a hazai feltételekkel megegyezően telefonálhatnak, küldhetnek SMS-t és használhatják az adatkeretüket az Európai Unió területén. A roamingdíjak fizetése alól a most visszavont tervezet szerint legfeljebb háromszor, egymást követő 30 napos időszakra lehetett volna mentesülni. A felhasználóknak 30 napos külföldi tartózkodás után újból be kellett volna jelentkezniük az otthoni hálózatról, amennyiben el akarják kerülni a felárat.

Margarítisz Szkínász, az Európai Bizottság (EB) vezető szóvivője szerdán még azzal igyekezett mentesíteni a javaslatot, hogy az uniós polgárok évente átlagosan mintegy 12 napot töltenek külföldön, azaz ennyi ideig használják egy másik ország szolgáltatójának a hálózatát, az EB ennek ellenére 90 napban határozta meg a roamingdíjmentes időszakot. **MTI**

Rosszhitel-figyelő szolgáltatást indított az EBRD

A közép- és kelet-európai bankrendszeret terhelő, nem teljesítő kinnlevőségek problémájának kezelésére hozott létre új online információmegosztó szolgáltatást az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD).

Az NPL Initiative (NPL: non-performing loans, nem teljesítő hitelek) nevű kezdeményezés a bank londoni székhelyének tájékoztatása szerint azt a célt szolgálja, hogy a térségi bankok az információcsere mellett a nem teljesítő követelések jelen-

tette kockázatok kivédésének lehetséges módszereit is megoszthassák egymással. Az EBRD tájékoztatása szerint a csütörtökön indult szolgáltatás a közép- és kelet-európai bankrendszerek pénzügyi stabilitásának erősítését szolgáló Bécsi Kezdeményezés szélesebb keretrendszerébe illeszkedik.

A Bécsi Kezdeményezés alapján – amelynek kialakításában az EBRD mellett a Nemzetközi Valutaalapnak (IMF), az Európai Bizottságnak, az Európai Beruházási Banknak (EIB) és a Világbank-csoportnak is kulcsszerepe volt – a Lehman Brothers amerikai nagybank 2008. őszi csődjét követő globális piaci pánikhelyzetben a nyugat-európai bankok kötelezettséget vállaltak közép- és kelet-európai érdeklőségeik finanszírozásának fenntartására, és ehhez annak idején jórészt tartották is magukat.

Az EBRD nem sokkal később elindította a „Bécs 2.0” Kezdeményezést is. Ennek célja az európai felzárkózó térség bank-szektorainak megóvása volt az euróövezeti adósságválság negatív finanszírozási hatásaitól. A bécsi kezdeményezések irányító testülete azóta is negyedévenként találkozik és felméri a helyzetet, megál-

lapításait pedig átfogó elemzésekben összegzi. A mindezt kiegészítő NPL Initiative indulásához fűzött indoklásában az EBRD hangsúlyozza, hogy a legnagyobb európai bankok még mindig 1100 milliárd eurónyi nem teljesítő követeléstömeget görgetnek maguk előtt, és ez stabilitásukat és kihelyezési kapacitásukat egyaránt gyengíti. Mivel a közép-, kelet- és délkelet-európai gazdaságokban fontos szerepet játszanak a nyugat-európai székhelyű bankok, és e térség gazdasági küszködnek a legmagasabb és legmakacsabb nem teljesítő kinnlevőség-rátákkal, a probléma kezelési módjának javítása továbbra is elsődleges fontosságú feladat – hangsúlyozza indoklásában az EBRD.

Más nagy londoni házak szerint a magyar bankrendszerben már megindult a nem teljesítő hitelállomány csökkenése. A Moody's Investors Service nemzetközi hitelminősítő nemrégiben stabilról pozitívrá javította a magyar bankrendszer kilátását, és ehhez fűzött előrejelzésében azt valószínűsítette, hogy a nem teljesítő kinnlevőségek aránya a szektorszintű bruttó követelésportfólión belül 2016 végéig 12 százalék körüli szintre csökken a tavalyi év végén mért 13,1 százalékról.

A MAGYAR PÉNZÜGYI SZÉKTOR KEVÉSBÉ SÉRÜLÉKENY

A Standard & Poor's is visszaemelte a befektetési ajánlású kategóriába a magyar államadós-besorolást. A cég kiemeli a felminősítés indoklásában azt is, hogy a háztartások devizaalapú adósságainak tavalyi átváltása után a háztartási szektor immár kevésbé sérülékeny a devizaárfolyam-ingadozásoktól, és ez az S&P szerint fokozatosan felszabadítja majd a háztartások elővigyázatosságát megmentőit.

Eurostat: az európai fővárosok legtöbbszörében emelkedett a lakosság elégedettségi mutatója

Az európai fővárosok legtöbbszörében emelkedett a lakosság elégedettségi mutatója, Budapest lakossága 6 százalékkal érzi jobbnak életminőségét a korábban mért adatokhoz képest az Európai Unió statisztikai hivatala (Eurostat) felmérése alapján.

A beszámoló szerint a 2012 és 2015 közötti időszakot vizsgáló megkérdezései felmérés adatai azt mutatják, hogy az Európai Unió 18 fővárosainak és néhány nagyvárosának lakossága megelégedett, vagy megelégedettsége javult az évtized első felében.

A leginkább elégedettek a litván főváros, Vilnius lakói, ahol a statisztikai hivatal szerint az elégedettek aránya 5 százalékkal 98 százalékra emelkedett. Noha Athén 2012-es 56 százalékos mutatója – rekord-

szintű – 15 százalékos javulást mutatva 2015-re 71 százalékra emelkedett, az unióban legkevésbé a görög főváros lakossága érzi magát elégedettnak az életkörülményeit tekintve.

A javulás százalékos arányát vizsgálva Athén után Budapesten emelkedett a legjobban a lakosság életminőséggel kapcsolatos elégedettsége, ahol a 2012-ben mért 84 százalék helyett tavaly már 90 százalékot mutattak a felmérések. Az uniós országok fővárosainak közepmezőnyében foglal helyet a magyar főváros. Pozsonyban a lakosság ugyancsak 90 százaléka elégedett az életminőségével. Budapesttől 1 százalékkal lemaradva, a lett főváros, Riga következik a listán.

MTI

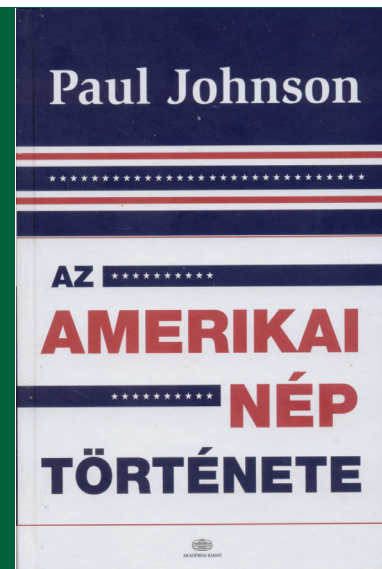
A LEGEK

Az uniós tagországokban az életminőséggel leginkább elégedett, 90 százalék fölötti mutatókkal rendelkező fővárosok sorrendje: Vilnius, Stockholm, Koppenhága, Bécs, Luxembourg, Amsterdam, Zágráb, Varsó, Dublin, Ljubljana, Tallinn, Helsinki, Valletta, Berlin, Prága és London.

A legkevésbé elégedett Athént Róma (80%), Párizs (83%), Bukarest (83%), Szófia (86%), Brüsszel (87%), Madrid (87%) és a ciprusi Nicosia követi

ÍGY LETT AMERIKA A NAGY LEHETŐSÉGEK ORSZÁGA

A könyv hatalmas, részletes és hiteles áttekintés az USA történetéről, az első telepesektől a Clinton-adminisztrációig. Gazdasági nézőpontból megmutatja, hogyan épült fel és jutott a csúcsra ez az ország.



Az USA gazdasági erejével képes volt fegyveres harc nélkül legyőzni a Szovjetuniót és annak táborát, s előbb a geopolitika egyik legmeghatározóbb hatalmává, jelenleg a világ legerősebb országává válni. Johnson szavával „Az USA létrehozása minden emberi vállalkozások legnagyobbika”. Könyvében jól nyomon követhető, ahogy ezt az országot valóban az egymásra épülő vállalkozások történelmi léptékben rendkívül gyors, erőteljes és gyakran erőszakos láncolata hozta létre, és emelte a csúcsra. Megértjük belőle: az USA kezdettől fogva a vállalkozásra, a gazdasági építkezésre és terjeszkedésre épült. Olyannyira, hogy a gondolkodásának egyik legfőbb mozgatója, a szabadság alapértékké emelése is főként azt jelenti, hogy hagyják az embert a képessége és igyekezete szerint – nem pedig külső korlátok között – élni, gyarapodni. Ez tette a 20. században a műszaki és gazdasági innovációk messze első számú létrehozójává, természetesen azzal is, hogy „a korlátlan lehetőségek hazája” sokban megérdemelt minőségével vonzza magához az elmék és a vállalkozói képességek legjobbjait. Ez is igazolja Johnson szavait: „Egyetlen más nemzet története sem szolgál ilyen hatalmas tanulsággal Amerika népe és az egész emberiség számára.”

Paul Johnson brit történész, most 88 éves, 40 könyv és sok cikk, tanulmány szerzője számos intellektuális témakörben. Irodalmi munkásságáért megkapta a Commander of the Order of the British Empire kitüntetést, az USA-ban pedig a

PAUL JOHNSON

Az amerikai nép története

Akadémiai Kiadó, 2016

Presidential Medal of Freedomot. E könyve, 1051 oldalával, az áttekintés ívével és szélességével, a szó minden értelmében hatalmas – érdemes is kiemelni, hogy Johnson jól követhetően, kellemesen olvasmányos stílusban ír. A források 96 oldalas felsorolása is jól szemlélteti az anyagát alátámasztó kutatás alaposságát. Johnson kiemeli azt is, hogy az USA az egyetlen olyan ország (nyilvánvalóan a mesterségesen kreáltaktól eltekintve), amelynek létrejötte kezdettől fogva jól dokumentált, így mélységében is megismerhető.

A kiadó „az USA történetének letehetetlen és izgalmas elbeszélésének” mondja a könyvet, teljes joggal. A rengeteg részlettel, az eszmék, szereplők, a mindenkor építő és romboló erők, az eredmények és kudarcok felsorakoztatásával szinte az országépítés kézikönyve, s számtalan tény és okot ad a gondolkodáshoz. A kiadó szavával „minden benne van, amit tudni érdemes, sok meglepő és váratlan összefüggés, tény is az olvasók elé tárul, mindig olvasmányosan és nagyon egyedien tálalva, sohasem iskolásan. Külön erőssége a könyvnek a fő személyiségek plasztikus jellemrajza.”

Méltó teret kap benne természetesen az amerikai gondolkodás és kultúra fejlődése is, a különféle országokból jött bevándorlók – és persze az ide hurcoltak – magukkal hozott nézeteitől és hagyományaitól a „nagy olvasztótégelyben” kialakult amerikai művészetekig.

Dr. Osman Péter